

MARA TIGNINO,
STROKOVNJAKINJA ZA MEDNARODNO VODNO PRAVO

Če zmaga voda, zmagajo vsi

Letošnjega Blejskega vodnega festivala (Bled water forum), ki je pred dnevi potekal v znamenju prenašanja znanja o vodi na mlajše generacije, se je udeležila tudi vrhunska strokovnjakinja za mednarodno pravo o vodi dr. Mara Tignino. Švicarka z italijanskimi koreninami med drugim koordinira delo in predava v Ženevskem vodnem središču v okviru univerze v Ženevi ter sodeluje v različnih mednarodnih arbitražnih komisijah o vodi.

Brane Maselj

Voda je čedalje pogostejši vzrok družbene in politične nestabilnosti ter grožnja miru in varnosti na vseh ravneh. Leta 2015 je Svetovni ekonomski forum ocenil krize z vodo kot največje globalno tveganje, saj so povezane z nepredstavljenimi izzivi ter povzročajo izjemno negotovost na lokalnih in globalni ravni, kar se kaže v konfliktih pri velikih jezovih in prepirih za zemljo in vodo. Toda voda je lahko tudi vir sodelovanja in kot takšna instrument miru, poudarja pravica za mednarodno vodno in okoljsko pravo. Ker jo zanimajo sveži inovativni pristopi vključevanja mladih generacij v odgovorno upravljanje voda, se je rada odzvala povabilu

na mednarodni Blejski vodni festival in na njem predstavila tudi svojo ustanovo.

Kaj je Ženevsko vodno središče?

To je od lani samostojni center na ženevski univerzi, ki deluje za boljše razumevanje in zmanjševanje napetosti, ki jih v družbo in mednarodno okolje vnašajo tekmeči za vodne vire, napetosti med zasebnimi in javnimi interesi ter med političnimi ustanovami in lokalnimi okolji. V ta namen smo razvili množične – brezplačne – spletne tečaje o upravljanju vode in mednarodnem pravu. Letos se jih udeležuje več kot 20 tisoč študentov z vsega sveta. Organiziramo tudi raziskave vodnih virov, globalne razprave o vodi v mirnem času, v kratkem času smo napravili ogromno.

Nekateri vodovodni sistemi so slabe kakovosti, rimski akvadukti, kot recimo v Segovii v Španiji, pa še kar stojijo. FOTO SHUTTERSTOCK

Med drugim dajemo priporočila za zaščito vode med oboroženimi konflikti ter o tem, kako povečati sodelovanje.

Ali mislite, da bo 21. stoletje v znamenju vojn za svežo vodo?

V svetu je vedno več konfliktov zaradi vode, a ne neposredno, ampak v povezavi z drugimi konfliktnimi dejavniki. Sama nisem navdušena nad konceptom vojne za vodo, ker je tu veliko nesporazumov. Ko govorimo o tako imenovanih vodnih vojnah, moramo razmišljati o tem, kako zavarovati vodo med samimi konflikti. Vedno je namreč vojna in vedno je tudi voda, pogosto kot strateški element vojne, vendar moramo razmišljati, kako jo zaščititi, in tu gre za problem implementacije mednarodnega prava.

Na katerih načelih tu stoji mednarodno pravo?

Pravo o zaščiti voda se je razvilo po konceptu človekovih pravic in gre v smeri povečevanja zaščite pravic civilnega prebivalstva do vode in čistega okolja. Generalna skupščina OZN je leta 2010 sprejela resolucijo o človekovi pravici do vode, s katero je pravica do varne in čiste pitne vode in sanitarij priznana kot človekova pravica. Čedalje več držav vključuje pravico do vode v svojo ustavo; kot vem, je to storila tudi Slovenija. Obstajajo tudi norme glede statusa vode, ki so vikorporirane v pravni sistem Evropske unije, in z njenim sodelovanjem z drugimi državami se ta vpliv širi tudi v okolico. Nekatere države, denimo Turčija, si želijo prevzeti evropsko zakonodajo.

Pravica do vode obstaja tudi, če je voda v zasebnih rokah. Država pa je odgovorna, da zasebne družbe prisili k takšnemu upravljanju, ki bo v interesu vseh.

Mara Tignino na Bledu.
FOTO LEON VIDIC